

Тема 8. ЕКОНОМІКА ДОМОГОСПОДАРСТВА

1. Опрацюйте тему згідно такого плану:

1. Функції домогосподарств та їхні доходи:

- а) суть домогосподарства. Функції домогосподарств у національній економіці;
- б) доходи домогосподарств. Грошові і натуральні доходи;
- в) використовувані доходи. Бюджет домогосподарства. Видатки домогосподарств.

2. Споживання і заощадження домогосподарств:

- а) інструментарій для аналізу споживання і заощадження;
- б) чинники, що впливають на споживання. Поведінка споживача;
- в) заощадження та майно домогосподарств. Активи вищої і нижчої цінності. Диверсифікація активів;
- г) особливості споживання і заощадження домогосподарств в Україні.

3. Економічна нерівність і соціальний захист населення:

- а) диференціація доходів домогосподарств. Родинний розподіл доходів. Бідність і багатство;
- б) показники диференціації доходів населення. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джині;
- в) мінімальна заробітна плата. Політика соціального захисту населення.

Література

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Підручник. Книга 1 / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. – Львів, Априорі, 2017. – С. 245 – 260; 345 – 257.
2. Вступ до економічної теорії. Підручник / За ред. З. Ватаманюка. – Львів: Новий Світ – 2000, 2006. – С. 361-378.

3. Економічна теорія: політекономія. Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. К.: Знання – Прес, 2004. – С. 320-346.

4. Панчишин С. М. Макроекономіка. – К.: Либідь, 2005. – С. 86-92; 98-121.

II. Дайте відповіді на контрольні запитання:

1. Що розуміють під домогосподарством?
2. У чому полягає відмінність домогосподарства від сім'ї?
3. Які основні чинники визначають споживання домогосподарств?
4. Що впливає на вибір домогосподарством активу для заощадження?
5. Які основні джерела доходів вітчизняних домогосподарств?
6. Які основні економічні функції виконує домогосподарство у традиційній економіці?
7. Що лежить в основі поділу активів на активи вищої цінності та активи нижчої цінності?
8. Які чинники призвели до посилення диференціації доходів домогосподарств в умовах ринкової трансформації економіки України?
9. Що характеризують реальні доходи?
10. За допомогою якого інструментарію здійснюють аналіз споживання в економічній теорії?
11. Чому домогосподарствам доцільно диверсифікувати активи?
12. Які основні напрями соціального захисту населення?

III. Впишіть номер визначення кожного терміну.

№	Термін	Визначення	№
	1. крива Лоренца	Графічне зображення ступеня рівності розподілу доходу.	
	2. диверсифікація	Неоднаковий рівень доходів домогосподарств або працівників.	
	3. ліквідне обмеження	Продукція вироблена домогосподарствами для власного споживання.	
	4. натуральні доходи	Заробітна плата скорегована на інфляцію.	
	5. децильний коефіцієнт	Найпоширеніша форма захисту населення від ризиків, пов'язаних з утратою працездатності та доходів.	
	6. середня схильність до заощадження	Відношення між середніми доходами 10% найбільш високооплачуваних громадян і середніми доходами 10% найменш забезпечених.	
	7. реальна заробітна плата	Та частина грошового доходу, якою домогосподарства остаточно володіють і можуть розпоряджатися на свій розсуд.	

8. гранична схильність до заощадження	Відношення номінального використовуваного доходу до індексу споживчих цін.
9. диференціація доходів	Надання життєвих благ соціально-вразливим групам населення.
10. від'ємні заощадження	Сума зароблених і отриманих домогосподарствами грошових коштів та продуктів за певний період часу, – як правило, за рік.
11. реальний використовуваний дохід	Відсоток населення країни з доходами, що нижчі від офіційної межі бідності.
12. соціальна допомога	Актив, попит на який зростає швидше, ніж майно.
13. особисті заощадження	Рівень використовуваного доходу, за якого домогосподарства витрачають на споживання весь свій дохід.
14. гранична схильність до споживання	Неможливість для споживача перемістити свій майбутній дохід для розширення поточного споживання.
15. особисті доходи	Заощадження домогосподарств за рівня доходів, що нижчий від порогового.
16. актив нижчої цінності	Заощадження домогосподарств.
17. соціальне страхування	Здатність активу швидко і без втрати вартості перетворюватися на готівку.
18. пороговий дохід	Актив, попит на який зростає повільніше ніж майно.
19. актив	Частина використовуваного доходу, яка не витрачається на споживання.
20. актив вищої цінності	Все, що має грошову вартість і є власністю фізичної або юридичної особи.
21. заощадження	Частка заощадження у будь-якій зміні використовуваного доходу домогосподарства.
22. середня схильність до споживання	Володіння багатьма активами, що зменшує для заощадника загальний ризик утрат.
23. використовуваний дохід	Частка споживання у використовуваному доході.
24. рівень бідності	Частка видатків на споживання у будь-якій зміні використовуваного доходу домогосподарства.
25. ліквідність активу	Частка заощадження у використовуваному доході.

IV. Виберіть правильну відповідь:

1. Номінальна й реальна заробітна плата можуть змінюватися:

- а) тільки в одному напрямі;*
- б) тільки в протилежних напрямках;*
- в) як в одному, так і в протилежних напрямках;*
- г) і номінальна, і реальна зарплата ніколи не змінюються;*
- д) усі відповіді неправильні.*

2. Яку функцію не виконує домогосподарство у розвиненій ринковій економіці:

- а) власника і постачальника ресурсів;*

- б) виробника товарів і послуг;
- в) споживача товарів і послуг;
- г) заощадника доходів та їх інвестора;
- д) виконує усі функції.

3. Диференціація доходів населення:

- а) є недоліком певної економічної системи;
- б) простежується в усіх економічних системах;
- в) є неминучою, але держава може цілком її усунути;
- г) є результатом неправильної економічної поведінки окремих суспільних груп;
- д) усі твердження неправильні.

4. Яке твердження правильне:

- а) що ближче крива Лоренца до бісектриси, то вищий ступінь рівності розподілу доходів у країні;
- б) у 1990-х рр. в Україні рівень диференціації доходів домогосподарств знижувався;
- в) розрив у рівнях доходів між 20% найбагатшого і 20% найбіднішого населення у розвинених країнах більший, ніж у країнах, що розвиваються;
- г) частка заробітної плати у доходах населення в Україні вища, ніж у країнах з розвинутою ринковою економікою;
- д) домогосподарства України витрачають на продукти харчування менший відсоток своїх доходів, ніж домогосподарства країн Європейського Союзу.

5. Який показник найповніше характеризує рівень життя:

- а) коефіцієнт участі у робочій силі;
- б) номінальні особисті доходи на душу населення;
- в) натуральні доходи;
- г) реальні використовувані доходи на душу населення;
- д) номінальна заробітна плата.